

pustilo prosto na pašo hoditi. Primerilo se je, da je enkrat ena teh tovarnic nazaj k tempeljnu prišla, in spredej in zadej pri svojih napreženih tovaršicah skakala, kakor bi jih bila hotla tolažiti in k delu priganjati. Ljudje, ki so to vidili, so sklenili to tovarnico iz občinske denarnice dobro preživiti in do smerti preskerbeti.

(Konec sledi).

### **Slovanski popotnik.**

Spisuje Fr. Cegnar.

\* Za narodno horvaško igrališče se je koj perve dni, potem ko je Jelačić ban poziv o tej zadevi izdal, 6725 fl. nabralo. Naj več so podpisali ban sam in bratje Vranicani, namreč po 1000 gold., in za temi škof Strossmayer 500 fl.

\* Cena Kristiade se je postavila na 1 fl. 20 kr.

\* Cena Drobničevega slovnika, katerega je že 30 pól natisnjenega, ostane pri starem, namreč 2 fl. 30 kr.

\* Društvo za jugoslavensko zgodovino v Zagrebu je v seji 10. t. m. sklenulo veliki zbor na 2. februarja sklicati, in podružnice društva po horvaških mestih napraviti.

\* Pater Geršković iz Kerškega otoka piše društvu za jugoslavensko zgodovino, da je v samostanu Marie Glavotoka shranjena zgodovina rimskih cesarjev natisnjena z glagolitiškimi čerkami in prevod listov in evangelij sv. pisma.

\* Matica česka ima zdaj 3690 udov. V preteklem letu jih je na novo pristopilo 502. Letos pa so do zdaj štirje novi udje pristopili. Dohodek matice mesca decembra je znesel 5498 fl.

\* V tiskarnici Fr. Župana v Zagrebu bo prišel še v prvi polovici tekočega leta popolni „nemačko-hrvački rečnik“ po najboljih tiskanih in mnogih rokopisnih izdelkih sestavljen od Bogoslava Šuleka. Obsegel bo ta rečnik na kakih 40 drobno tiskanih velikih pólah službene, bogoslovne, pravoslovne, trgovačke, prirodoslovne in v obče znanstvene izraze. Kdor se hoče na-nj naročiti, se mora do poslednjega marca t. l. oglasiti in predplačati 3 fl. 30 kr. Pozneje se bo cena povišala.

\* Petrograški knjigar Smirdin se je že pred več leti namenil izdati zbirko iz vsih imenitnih ruskih pisateljev pod naslovom: „Polnoje sobranije sočinienij ruskih avtorov“. Ta zbirka obstoji iz 30 zvezkov. — Vsi ruski časopisi naznanujejo, da je Smirdin zdaj začel izdavat Karamzinovo zgodovino Ruskega v desetih zvezkih. Vsak zvezek velja 1 rubelj, celo delo tedaj 10 rubljev. — „Severna Pčela“ pravi, da je ruski minister uka izročil zgorej imenovano zbirko ruski carici.

\* V Poznanju bo te dni prišlo na svitlo imenitno poljsko delo: „Historyi Powszechnéj dla młodziézy“ od Kazimira Bloćiszewskiego.

\* „Slovenske Pohladi“ naznanijo, da bo tudi letos prišel na svitlo almanach „Nitra“, katerega je dozdej vse hvalilo. Naročnina na „Nitro“ zneze 1 fl., in se pošilja vredništvu „slovenskih pohladov“.

### **Novičar iz slovanskih krajev.**

Iz Vojvodine se piše v Teržaški časnik 16. t. m. „Tudi tukaj se je od tistega časa, ko je bil feldml. grof Coronini na Dunaj k cesarju poklican, veselo upa-

nje oživilo, da bo vojvodina samasvoja ostala. Scer pa se rodoljubi željno ozirajo na Dalmatinsko in na misel jim hodijo obljube patriarha v Sebeniki, da si bo prizadeval, sèrbsko narodovnost in njih véro v ti deželi po svoji moči podpirati. Kdor se ni tega sam prepričal, bo komaj verjel, kakošna silna moč je vez vére med Serbi, ki še prekosí občutje narodovnosti. Serb je z dušo in telesom na orientalski obred navezan, in patriarhalno čeravno ubožno življenje njegoviga pôpa mu je drago v sercu. — V knežji Serbski, sosebno v Belogradu, imajo še vedno o občeslovanskem jeziku opraviti in zlasti se ondašnje slovstveno društvo pridno pomenkva o Vukovem pravopisu. Koliko truda si je prizadeval visoko učeni Vuk Štefanović, da je zamogel le boljši pravopis pri Serbi vpeljati! Občjemu zedinjenju se bojo pa mende Serbi nar neraji vdali, ker jim je stara cirilica šveta reč, — drugim slovanskim narodom pa je latinska pisava veliko prijetniši; in že o tem bo močna zavera občeslovanskega jezika. Pri vsem tem pa je na Serbskem mogočna stranka, koja podpera književno zedinjenje Slovanov in deloma je prizadetje to tudi v Belogradu. Učene društva se na vso moč trudijo, Vukovi pravopis obče vpeljati. — V Temešvaru je zapovedalo deželno poglavarstvo, da naj se nedelje in prazniki natanjko po zapovedi praznujejo, in da naj rokodelski učenci pridno v nedeljske šole hodijo.

Iz Siska se od 18. t. m. piše, da se je od 11. tega mesca noter do 18. pšenice 9000 vagánov (mecnov) po 60 do 68 grošev, — soršice 2400 vag. od 46<sup>2</sup>/<sub>3</sub> do 48 grošev, — 3000 vag. koruze po 47—48 grošev, nekaj nove turške sorte pa po 46 groš., — 4000 vag. ječména po 36—40 grošev, — 2000 vag. prosá po 48 groš., — 6000 vag. ovsa po 28—29 groš. prodalo na vse strani; prodaje je počasama več, in ker se kmetovavci bojé, da bi mehko vreme, ki je nastopilo, za ozimino utegnilo slabo biti, ni pričakovati, da bi cena nižji šla. Vožnja po vodi je popolnoma odperta.

Iz Štajarskega. Dokler je še bilo horvaškega in ogerskega tabaka dobiti, so ga prosti — in še drugi — ljudje radi in lahko pri tihotapcih dober kup kupovali. Kar pa takega tabaka ni več dobiti, so si drugega zmislili. Mesto tabaka kadijo namreč zdaj manj premožni in posebno hlapci po mnogih nemških krajih tabak iz deteljčnega reclovja, višnjevoga listja in koruznega kolcovja, kateri je, prě, prav ugoden in sladek in katerega si ob svojem času cele navle nasušijo. Po ti kaji gré pa živinska krma in stelja v dim! Ž.

Iz Ljubljane. Na somnji v Ljubljani v pondeljek je bilo toliko ljudi, da že dolgo ne toliko; kramarji so dobro prodajali. Goveje živine je bilo sila veliko na prodaj, pa veliko so je neprodane domú gnali, ker zunaj Lahov ni bilo veliko kupca; kupcam je bila predraga, prodajavcam pa predober kup; par volov s 6 centi in pol so ceni po 125 fl., s 7 centi in 20 funtov po 145 fl., z 8 centi 48 funtov po 190 fl. itd. Kónj je bilo tudi veliko, cena srednja; zopet smo slišali glasne pritožbe, da ni bolj nerodniga somniša, kakor je ta za konjski somenj. — Mnogohvaljeni nadzornik tudi gimnazialnih šol na Krajskim gosp. Fr. Riegler iz Gradca je ta teden v Ljubljani. — Knezo-škof Ljubljanski so razpisali prošnjo do duhovšine in vsih Krajncov za pripomoč, da bi se v Novim mestu zraven dozdejnih 6 klasov gimnazia še 2, in tako višji gimnazii popolnoma napraviti mogel. Iz imenovaniga razglasa povzamemo sledeče: Novo mesto je podpisalo v ta namen 1500 fl. in bo v zidarski pripravi in delavcih še toliko pripomoglo, da se tudi to zamore na 1500 fl. ceniti, knezo-škof so darovali 1000 fl.; vse to skup znese 4000 fl.; ker pa



so vsi stroški na 13.034 fl. 28<sup>7</sup>/<sub>8</sub> krajc. prerajtani, manjka po takim še 9034 fl. 28<sup>7</sup>/<sub>8</sub> krajc., kateri naj bi se po milodarih skupej spravili, ker je že samo po sebi važno in potrebno, da ima Krajnska dežela dvoje višjih gimnazij, in ker od leta 1848 število učencov v Ljublj. gimnazii vedno manjši prihaja, tako da po pismu g. knezo-škofa jih v alumnat ne pride več, kakor bi jih potreba bilo, na vsako leto po 20 bogoslovcev, v vsim skupej 80, ampak letos jih je na priliko v 1. letu le 16, v 2. jih je 21, v 3. le 14, in v 4. celó le 7 — v vsim skupej 58 namesto 80; — če se pa tudi v Novim mestu napravi višji gimnazij, bojo revniši učenci iz Dolenskiga šolo bolj pri rokah imeli in jo z manjšimi stroški obiskati zamogli. Ministerstvo je pa le proti temu dovoljenje k napravi Novomeškiga višjiga gimnazia obljubilo, ako se: 1) vse potrebe k temu iz deželnih doneskov poskerbijo, in se 2) gotovo poroštvo da, da se bojo tudi učenci iz reda Frančiškanov dobili, ki bojo po novih šolskih postavah za učnike poterjeni; ker je po pozivu g. knezo-škofa g. pater provincial spolnitev poslednje pogodbe dogotovil (gosp. provincial je s tem veliko obljubil), je le še prva pogodba spolniti, katero pričakujejo g. knezo-škof od svoje duhovšine in blagih domorodcov. Doneski naj se pošiljajo ali naravnost slav. škofijstvu, ali tehančijam ali fajmoštram. — Za pogorelo cerkev na Trati je darovala tukajšna evangelska srenja po svojim fajmoštru 20 fl. — V Terstu je bilo do 23. t. m. za nesrečnike Krajnske 6463 fl. 44 krajc. nabranih.

### **Novičar iz mnogih krajev.**

Dozdanjiga ministra barona Kulmer-a so cesar v državno svetovavstvo poklicali. Nova mitna (colna) tarifa za vse austrianske dežele stopi 1. svečana v veljavnost. — Po ukazu cesarskim od 18. t. m. se bo zasaceni kontrabant vnanjiga žlahniga pavolnatiga, svilniga (židaniga) in zlatiga in sreberniga blaga veliko ojestrejši kaznoval, kakor dosihmal; poprej je bila denarna kazin odmerjena le po tem, za kolikor bi bila cesarska mita (cola) v škodo prišla, če bi se kontrabant ne bil vjel bil; po novi postavi pa se bo kazin za dvojni, peterni ali še večji znesek po vrednosti blaga odmerila. — Ministerstvo pravice je preklicalo staro postavo, po kateri se je moglo za prodajo po sekucijski poti cenjeniga posestva o 30 dneh proprositi, sicer je bil dolžnik zavezan, posestvo svojimu upniku za cenjeno (šacano) ceno prepustiti; po novi postavi je tožencu in tožniku na voljo dano za prodajno dražbo (licitiringo) poprositi brez gotove dōbe ali brišta. — Ministerstvo kmetijstva je novi gojzdnarski družbi, ki obseže vse gorate dežele našiga cesarstva in bo 1. rožnika v Celjovcu občni zbor imela, primerno podporo obljubilo. — Kmetijsko orodje v Londonski razstavi po ministerstvu nakupljeno, se bo konec tega mesca na Dunaji na ogled postavilo. — Spet je nemila smrt vzela eniga nar bolj učenih Slovanov: umerl je namreč na Dunaji preslavni pesnik „Slavy Dčera“ g. dr. Kolár, od leta 1849 c. k. profesor slovanske arheologie na Dunaji. — Na Dunaji nareja nek umetnik nove podkve iz spleteniga jekleniga drata, in jih je vojnimu ministerstvu za vojaške konje ponudil. — V Galicii je začela goveja kuga spet razsajati. — Sardinska vlada je prepovedala vsim austrianskim barkam pristajanje na sardinskem bregu Verbanskiga jezera (Laggo maggiore), po tem neprijateljstvu je prepovedala naša vlada Sardinskim barkam ostajo na lombarškim bregu. — Napoleon misli vsim vladarjem občni shod (Congress) nasvetovati, v katerim naj bi

se vladarske pogodbe od leta 1815 prenaredile; po teh pogodbah nima rodovina Napoleonska pravice do Francoskiga prestola; ker pa Napoleona vedno še cesarstvo mika, želi imenovane prenaredbe. Ukazal je te dni, da se imajo posestva rodovine poslednjiga kralja Francoskiga o enim letu na rajtingo posestnikov prodati. — Serbski knez je slavniga generala Kničanin-a za vojvoda izvolil in mu takó drugo slavno stopujo v knežji odločil. — Misionar dr. Knobleher je s svojimi tovarši srečno v Chartum došel. — V Meksiki (Ameriki) je bila unidan postava dana, da nihče ne sme srajce čez hlače nositi, ker to omika človeška terja; kdor se ne nosi po tem, plača 1 dolár kazni. — Zrajtano je, da je sedaj 80.000 mutastih na svetu; 76.000 moških, le 4000 pa ženskih; živa priča jetudi v tem, da je jeziček ženski huji od moškiga.

### **Odgovor na odperito pismo gospodu Razlagu.**

V 4. listu „Bčele“ ste mi z mogočno besedo napisali 4 vprašanja, na ktere naj Vam odgovor dam. Ker sim pa že poprej odgovoril, kakor steme Vprašali (poglejte v 103. in 104. list Ljubljanskega časnika), in ker ne sediva pri zelenej mizi, še manj pa na šolskej klopi, Vas zavernem na imenovana lista, kjer sim dokazal, kar sim govoril; dvakrat, pravijo, se pa v mlinu pové. — Pri tej priliki le še to točno povémo, da v presoji novih knjig, ktere se slovenske zvejo ali so saj osobito Slovencem namenjene, zdrava kritika prihodnjič ne sme več prizanesljiva biti, ako so po Prešernovih besedah v „janičarski slavšini“ pisane, ker to bi bilo slovstvu v kvar, in v škodo tistim, ki zapeljani po nevgodnem in pristranskem hvalizanju tako pisane knjige kupujejo. Naj se piše po slovensko ali ilirsko, kakor je komu drago; oboje sme hvale gotovo biti, ako je hvale vredno. Grajati pa se mora prihodnjič in konec storiti ta cem u jeziku, ki ni ne slovenski ne ilirski, ker so resnične tiste besede, ktere nek učen in nepristransk Slovenec o tem govori, rekoč: „Zora i vsinje častitelji i posnemovavci blodijo po labirintu, od kodar se ne pride drugam ko v Babilon“.

Gospoda A. J., ki v „kratki besedi“ prenapetost, pristranost in celó sovražnost mojemu pretresu očita, prosim naj vzame 52. list lanske „Bčele“ v roke in naj sine ira et studio prebere prvi „oglas Zore“. Ondi stojé prav nepristranske (!) prav vzajemne in složne (!) besede: „Radostno moramo obstati, da (Zora) vse druge jugoslavenske koledarje dalječ prekosí. Da si ti prekrasni koledar vsaki Jugoslavjan nakupi“. Ko bi še v letu 1848 živeli, bi ljudje imenovali tako kritiko: „Sturmpetition!“ Koliko si je moral vsak po taki vse druge slovenske in ilirske koledarje overžni in vničivni kritiki o „Zori“ pričakovati, je očividno; koliko pa smo zares našli, sim v „Ljubljanskem časniku“ v pretresu dokazal, ker sim pohvalil, kar je hvalevrednega, brez ovinkov pa tudi povedal, kar je napčnega. Malovredna kritika pa je že zdavnej pri vsih narodih tista spoznana, ki ni v stanu vsacega dela, kakoršno je samo po sebi, pretresovati, ampak ki le na potlačbi družih svojemu ljubljencu hvalo poje. Taka kritika je bolna kritika! Dixi. Cegnar.

### **Milodari.**

J. V., Slovenec iz Goriškiga svojim nesrečnim bratom na Krajnskem 1 fl. — kr.  
Šolarčki in šolarke v Št. Vidu nad Ljubljano  
(za povodnjence) 2 » 6 »  
Prosimo prav lepo še za milošinj več.